

ศักยภาพของจังหวัดสมุทรปราการในการเตรียมความพร้อม
เข้าสู่ประชาคมอาเซียน

The Potential of Samut Prakan Province to ASEAN Community

พัชรา โพชนิกกร
ชุตีระ ระบอบ
จิรศักดิ์ มุทิตานนท์

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีการศึกษา 2555

ชื่อเรื่อง ศักยภาพของจังหวัดสมุทรปราการในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ผู้วิจัย พิชรา โพชนิก
ชุตีระ ระบอบ
จิรศักดิ์ มุทิตานนท์
สถาบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2556
สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
แหล่งที่เก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
จำนวนหน้างานวิจัย 107 หน้า
คำสำคัญ ศักยภาพ จังหวัดสมุทรปราการ ประชาคมอาเซียน
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์และผลกระทบจากการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์ศักยภาพตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และเพื่อกำหนดแนวทางเชิงกลยุทธ์เสริมสร้างความสามารถและการเตรียมความพร้อมของจังหวัดสมุทรปราการจากการที่ไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการ/รัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษาและภาคเอกชนรวม 266 คน และสัมภาษณ์ผู้บริหารอีกจำนวน 22 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสำรวจ จากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ศักยภาพ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค การวิเคราะห์ผลกระทบ และการเตรียมความพร้อมของจังหวัดสมุทรปราการ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสำรวจส่วนใหญ่เป็นแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนจะสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการในการขยายตลาด ผู้บริโภคมีทางเลือกมากขึ้นและการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามพบว่า ประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.06$) โดยมีความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนมากที่สุด ($\bar{x} = 3.24$) รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของไทยจากการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียน ($\bar{x} = 3.13$) และเห็นว่าข้อมูลข่าวสารมีส่วนสำคัญมากที่สุด ($\bar{x} = 3.56$) รองลงมาคือ เป็นโอกาสสำคัญของไทยในการค้าขายกับต่างประเทศ ($\bar{x} = 3.53$) ผลกระทบในด้านบวกก็คือ ธุรกิจการท่องเที่ยวของไทยขยายตัวและทำรายได้ให้กับประเทศมากขึ้น ($\bar{x} = 3.69$) สำหรับผลในด้านลบภาครัฐยังขาดกลไกให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{x} = 3.66$) และทำให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยไม่สามารถแข่งขันกับธุรกิจต่างชาติได้ ($\bar{x} = 3.22$)

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดสมุทรปราการพบว่ามีความพร้อมในการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย โดยจะมีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาในพื้นที่มากขึ้น เนื่องจากมีศักยภาพด้านแรงงานคุณภาพและฝีมือดี มีโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและโลจิสติกส์ที่ทันสมัย ขณะเดียวกันจะต้องเผชิญกับปัญหา ได้แก่ ความเสียเปรียบในเชิงการแข่งขันทางธุรกิจจากต่างประเทศที่มีความพร้อมทั้งในด้านกำลังคนและเทคโนโลยี สินค้าที่มีราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้านจะเข้ามามีส่วนแบ่งทางการตลาดมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ปัญหาแนวโน้มอาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นจากแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชนต่างชาติ นอกจากนี้ กระแสวัฒนธรรมจากต่างประเทศอาจส่งผลกระทบต่อขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมที่ตั้งงามแต่ดั้งเดิมหากชุมชนในแต่ละท้องถิ่นไม่เข้มแข็ง อาจนำไปสู่ปัญหาครอบครัวที่เกิดจากสังคมมีการแข่งขันกันมากขึ้น จึงควรกำหนดแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนในทุกระดับมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีความพร้อมด้านภาษาในการสื่อสารกับชาวต่างชาติ และเรียนรู้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสมาชิกสมาคมอาเซียนอย่างลึกซึ้ง

Research Title	The Potential of Samut Prakan Province to ASEAN Community
Researcher(s)	Patchara Phochanikorn Chutira Rabob Jirasak Muthitanon
Institution	Huachiew Chalermprakiet University
Year of Publication	2013
Publisher	Huachiew Chalermprakiet University
Sources	Huachiew Chalermprakiet University
No. of Pages	One hundred and seven pages
Keywords	Potential Samutprakan Province ASEAN Community
Copyright	Huachiew Chalermprakiet University

Abstract

The objectives of the study were to explore the people's opinion about situations and the impact of ASEAN Community toward economic and social of Samutprakan Province, to analyze the potential of strategic plan and the readiness of Samutprakan Province to ASEAN Community. This study were quantitative and qualitative methodology and research instruments were questionnaire, survey and interview used for data analysis. 266 samples were selected from head of government offices, private sector, local government administrators and 22 from interviewer participants. Descriptive statistics were generated using frequency, percentage, mean and standard deviation. The research results were divided into 5 parts resulted from interview, survey and questionnaire, SWOT analysis, the analysis of the impact and Samutprakan Province's readiness to ASEAN Community.

The results of the study were as follows the Samutprakan Province's people have comprehended ASEAN Community with an average mean of 3.06 understand the purpose of ASEAN Community with an excessive mean of 3.24 understand of benefit and negative impacts from AEC with an average mean of 3.13 and excessive mean of 3.56 how an importance of information and the benefits opportunity trading with foreign countries with mean of 3.53 and with excessive mean of 3.69 in the expansion of tourist business lead to growth in provincial incomes. The opposite side revealed that the government lacked of supporting and promoting mechanism to AEC with the mean of 3.66 and the results of small and medium enterprise (SMEs) inefficiency competitive from foreign investors with the mean of 3.22.

The research results indicated that the information was performed in accordance with interview and survey about the potential of Samutprakan province's readiness toward AEC with the increasing of foreign investors because of skill labor advantage, modernize infrastructure and transportation meanwhile the province confronted to the disadvantage of commercial competitive from foreign countries with have skill manpower and high technology, besides lower price of goods from neighbor countries will have more market

share impact to SMEs, especially in “One Tambon One Product”, increasing of economic crime, people smuggling, trafficking in persons, conflict between ethnics groups besides foreign culture will threat local identity cultural weakness lead to family’s problem that the government must be strong in public relation to let Samutprakan Province’s people aware of ASEAN Community’s impact and to enhance new generation more language skill and profound knowledge in the membership of ASEAN Community’s culture.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

อาเซียน หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 มีประเทศสมาชิกรวม 10 ประเทศ คือ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม วัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยร่วมกันแสดงเจตน์จำนงให้มีการจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) ขึ้นภายในปีพ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) ประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ เสาหลักที่ 1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เสาหลักที่ 2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเสาหลักที่ 3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม อาเซียนยังมีการขยายบทบาทความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับภายนอกกลุ่ม ได้แก่ อาเซียน + 3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้) อาเซียน + 6 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย) ส่งผลทำให้มีผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP : Gross Domestic Product) ใหญ่เป็น 1 ใน 4 ของโลก มีประชากรมากเป็นครั้งหนึ่งของโลก จำนวน 583 ล้านคน (ร้อยละ 9 ของประชากรโลก) มี GDP เท่ากับ 1,275 พันล้านเหรียญสหรัฐ (ร้อยละ 2 ของ GDP โลก) การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนจะก่อให้เกิดทั้งโอกาสและอุปสรรค และผลกระทบในระดับที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งและความมีเสถียรภาพของแต่ละประเทศ ที่สำคัญและส่งผลกระทบเป็นวงกว้างก็คือ การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Single Production Base) และการบูรณาการเศรษฐกิจของอาเซียนเข้ากับเศรษฐกิจโลก

ไทยเป็นประเทศสมาชิกหนึ่งของอาเซียนจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับผลกระทบที่เกิดจากการเปิดเสรีทางการค้าและบริการ โดยจะก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน เงินทุน ฐานการผลิต รวมทั้งการปรับเปลี่ยนด้านสังคมและวัฒนธรรม สถานการณ์ดังกล่าวแม้ว่าจะไม่ได้ส่งผลกระทบต่อจังหวัดสมุทรปราการโดยตรงก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญจังหวัดหนึ่งของประเทศ มีประชากรนับเป็นอันดับที่สองของภาคกลาง รองจากกรุงเทพมหานคร เป็นประตู (Gateway) เชื่อมโยงโลจิสติกส์ด้านการคมนาคมขนส่งไปยังจังหวัดต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกเพื่อออกสู่ทะเล ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด มีศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งสินค้าและผู้โดยสารทางอากาศที่ทันสมัย คือ สนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ ด้านการขนส่งทางถนน มีถนนหลักสายสำคัญมุ่งสู่ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และท่าเรือมาบตาพุด จังหวัดระยอง มีอาณาเขตพื้นที่ติดกับศูนย์กระจายสินค้าทางบกที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร เชื่อมโยงเส้นทางการค้าระหว่างริมฝั่งทะเลกับพื้นที่บริเวณด้านในของประเทศ เป็นจังหวัดที่เป็นฐานการผลิตและการส่งออกที่สำคัญของประเทศ มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่จำนวนกว่า 7,000 แห่ง มีคลังสินค้าและศูนย์กระจายสินค้าจำนวนหลายแห่ง มีเส้นทางการคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่ทันสมัยและเชื่อมโยงกับถนนวงแหวนไปสู่จังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ตลอดจนความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภค ทำให้เอื้ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนจากต่างประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษาศักยภาพของจังหวัดสมุทรปราการในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนจึงนับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญทำให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ได้มีความรู้ความเข้าใจถึงจุดอ่อนและจุดแข็ง มองเห็นโอกาสและอุปสรรคเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์สร้างความได้เปรียบที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดต่อไป

สรุปผลที่ได้จากการวิจัยพบว่า การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียนเป็นการสร้างโอกาสทางธุรกิจให้กับผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมส่งออกไปจำหน่ายในตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่และมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายกิจกรรมทางธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องเร่งรัดพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของตลาดมากขึ้น เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการควบคู่กัน ส่งเสริมสินค้าบางประเภทที่มีโอกาสและความเติบโตในตลาดสูง การพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรายประเภทที่มีศักยภาพเพียงพอสำหรับการแข่งขัน เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด ในด้านเกี่ยวกับแรงงาน การเคลื่อนย้ายของแรงงานเสรี ทำให้เกิดการแข่งขันและแย่งงานกันมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากรเพื่อเตรียมความพร้อม สார்วจแรงงานที่ตลาดอาเซียนต้องการและหาแนวทางการป้องกันการขาดแคลนแรงงานบางประเภทในอนาคต นอกจากนี้ จังหวัดสมุทรปราการยังได้รับประโยชน์จากลักษณะทางกายภาพที่มีความได้เปรียบทางยุทธศาสตร์โดยเป็นประตูสู่จังหวัดภาคตะวันออก และเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งทั้งทางอากาศ ทางถนน และทางทะเล ทำให้จังหวัดเป็นฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญหลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นที่สนใจของนักลงทุนจากต่างประเทศ ในอีกด้านหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการยังขาดระบบการบริหารจัดการสาธารณูปโภคและโลจิสติกส์การขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อนักลงทุนจากต่างประเทศ สำหรับทางด้านสังคมและวัฒนธรรม จังหวัดสมุทรปราการยังจะต้องเตรียมตัวรองรับการเพิ่มขึ้นของปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ความขัดแย้งของชุมชนในพื้นที่ที่มีแรงงานต่างชาติดำเนินงานจำนวนมาก รวมทั้งแรงงานที่ผิดกฎหมาย และความแออัดของชุมชน รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เกิดจากชุมชนและโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ส่วนราชการจะต้องให้การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวที่เป็นประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในทุกภาคส่วนให้มากขึ้น รวมทั้งการเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียนให้กับเยาวชนรุ่นใหม่เพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการติดต่อสื่อสารสำหรับการเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต